Original Articles/นิพนธ์ต้นฉบับ

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

นริศรา ติยะพรรณ, พบ.

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพ 10400

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วัสดุและวิธีการ: กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยาพุทธมณฑล จำนวน 268 คน เป็น cross-sectional study เก็บข้อมูลโดยใช้ แบบประเมินวิธีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว (parental bonding instrument:PBI) และทดสอบเชาวน์ปัญญาโดยใช้แบบทดสอบ the Raven's progressive matrices

ผลการศึกษา: รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่พบมากที่สุดทั้งในบิดาและมารดาคือ ความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของมารดาแบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไปจะสัมพันธ์กับการที่วัยรุ่นมีผลการเรียนสูงกว่ารูปแบบอื่นๆอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดากับผลการเรียน เพศหญิงและการมีบิดาที่ระดับการศึกษาสูงกว่า ปวช. ขึ้นไปจะสัมพันธ์กับการมีผลการเรียนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการมีบิดามารดาที่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน (หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย) จะสัมพันธ์กับการที่ผลการเรียนต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป: รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของมารดาแบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไปสัมพันธ์กับผลการเรียนที่สูงกว่ารูปแบบอื่นๆอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันสัมพันธ์กับผลการเรียนที่ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงควรส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างบิดาและมารดาและส่งเสริมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูโดยเฉพาะในมารดาให้แสดงความรักเอาใจใส่และให้อิสรภาพในขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในวัยรุ่น

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

Corresponding author: นริศรา ติยะพรรณ, พบ.
ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพ 10400
โทร. 662-201-1478
Email: tiyapannarisara@yahoo.co.th

บทนำ

การศึกษาเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ใช้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ที่ได้รับการศึกษาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคม ชีวิตของเด็กและเยาวชนมักใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการศึกษาเล่าเรียน ปัญหาการเรียนจึงเป็นหนึ่งในปัญหาที่สำคัญที่สุด

พาสนา ผโลศิลป์[1] ได้ทำการสำรวจปัญหาการปรับตัวในเด็กวัยรุ่นตอนต้น ตอนกลางและตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาการปรับตัวอันดับหนึ่ง (คิดเป็นร้อยละ 82) คือการปรับตัวด้านโรงเรียนโดยเฉพาะทางด้านการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ ตั้งศิริมงคล[2] และวราภรณ์ นิธีจันทร์[3] ที่พบว่าปัญหาของเด็กนักเรียนมัธยมส่วนใหญ่คือปัญหาการปรับตัวทางการเรียน ดังนั้นในการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและเยาวชน ประเด็นปัญหาการเรียนจึงจัดว่ามีความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ โดยทั่วไปคุณภาพของการเรียนใช้ดัชนีชี้วัดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (learning achievement or academic achievement) มักประเมินเป็นคะแนนเกรดเฉลี่ย

การอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวแปรที่มีการศึกษาจำนวนมาก ยอมรับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาของวีรนุช วงศ์คงเดช[4] ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 739 คน โดยใช้แบบประเมินที่มีทฤษฎีพื้นฐานแนวคิดมาจาก Baumrind พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (แสดงความรักและเอาใจใส่แต่ควบคุมและเรียกร้อง) แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเลี้ยงดูอีก 3 รูปแบบ คือ แบบควบคุม (ไม่แสดงความรักและเอาใจใส่และควบคุมและเรียกร้อง) แบบตามใจ (รักและเอาใจใส่ แต่ไม่ควบคุมและเรียกร้อง) และแบบถูกทอดทิ้ง (ไม่แสดงความรักและเอาใจใส่และไม่เรียกร้องไม่ควบคุม)

การศึกษาในทางตะวันตกแทบทั้งหมดพบว่า รูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่ารูปแบบอื่น และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบตามใจและควบคุมจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ในเชื้อชาติเอเชียกลับพบผลการศึกษาที่หลากหลาย เช่น Leung และคณะ[5] พบว่าการเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ Chen และคณะ[6] กลับพบว่า การเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์กับการลดลงของความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ส่วนการศึกษาของ Elias และคณะ[7] พบว่าไม่มีรูปแบบการเลี้ยงดูใดที่มีความสัมพันธ์กับความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

ในปัจจุบันยังไม่พบการศึกษาในประเทศไทยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยตรง ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาในวัยรุ่นไทยว่ารูปแบบการเลี้ยงดูจะมีความสัมพันธ์อย่างไรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทำการแยกรูปแบบการเลี้ยงดูของบิดาและมารดาออกจากกันให้ชัดเจน ทั้งนี้ประโยชน์ที่จะได้จากงานวิจัยนี้คือการนำไปปรับใช้ในการแนะนำพ่อแม่ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงดูและการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับวัยรุ่นในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วัสดุและวิธีการ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยการทำการศึกษา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-sectional study) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยา พุทธมณฑล ปีการศึกษา พ.ศ. 2552 จำนวน 268 คน

เครื่องมือ 1. แบบสอบถามชนิดให้ผู้ป่วยตอบเอง ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วย

ส่วนของข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป (อายุ ชั้นเรียน) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย ม.4-6) และข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดา (อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรสของทั้งบิดาและมารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว ปัจจุบันผู้เข้าร่วมวิจัยอาศัยอยู่กับใคร)

ส่วนของประเมินรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ ลูก (parental bonding instrument: PBI) ของสาวิตรี อัษณางค์กรชัย[8] ซึ่งดัดแปลงมาจาก parental bonding instrument โดย Gordon Parker[9] จำนวน 25 ข้อ ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบวัดมาตรประมาณค่า (rating scale) ซึ่งมีการเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 4 ระดับ (ไม่ใช่เลย ใช่บ้าง ใช่ ใช่เลย) แบ่งหัวข้อของความสัมพันธ์ได้เป็น 2 หมวดใหญ่ๆ คือหมวดความสัมพันธ์แบบดูแลเอาใจใส่ (care) จำนวน 12 ข้อ และความสัมพันธ์แบบควบคุมมากเกินไป (overprotect) จำนวน 13 ข้อ

เมื่อจำแนกตาม 2 หมวดนี้ จะสามารถแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

Care / Overprotect	แสดงความรักเอาใจใส่ดูแล	ไม่แสดงความรักเอาใจใส่ดูแล
ควบคุมมากเกินไป	พ่อแม่ที่มีความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมมากเกินไป (affectionate constraint)	พ่อแม่ที่มีความสัมพันธ์แบบควบคุมมากแต่ไม่แสดงความรักเอาใจใส่ดูแล (affectionless control)
ไม่ควบคุมมากเกินไป	พ่อแม่ที่มีความสัมพันธ์แบบแสดงความรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป (optimal bonding)	พ่อแม่ที่มีความสัมพันธ์แบบไม่มีความผูกพันเลย (neglectful parenting)

ในการศึกษานี้ได้ทำการประเมินรูปแบบการเลี้ยงดูทั้งของบิดาและมารดา โดยให้แยกเป็นคนละฉบับ

2. เนื่องจากปัจจัยด้านสติปัญญามีผลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ในงานวิจัยนี้จึงมีการวัดระดับเชาวน์ปัญญาของผู้เข้าร่วมการศึกษาด้วย โดยใช้แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา the Raven's progressive matrices ของ J.C. Raven[10] ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มีโครงสร้างเป็นแบบทดสอบที่ไม่ใช้ถ้อยคำ และได้รับการยอมรับสูง เนื่องจากมีลักษณะเด่นคือ มีวิธีการใช้ที่สะดวก และไม่ยุ่งยาก สามารถทำการทดสอบได้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ใช้เวลาในการทดสอบไม่มาก ให้ผลเชื่อถือได้เมื่อเปรียบเทียบกับการทดสอบที่ละเอียด เช่น แบบทดสอบของ David Wechsler และได้ใช้ค่าตาราง WAIS-R IQ equivalents for standard progressive matrices ของ สุชีรา ภัทรายุตวรรตน์ และคณะ[11] ในการคิดคะแนนหาค่าเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotient, IQ)

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ครูฝ่ายแนะแนวแจกแบบสอบถามจำนวน 283 ฉบับ ประกอบด้วยเอกสารชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับทราบ เอกสารยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจในการให้ข้อมูล และแบบสอบถามลักษณะที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยประเมินด้วยตนเอง และให้ครูฝ่ายแนะแนวรวบรวมเอกสารกลับมายังผู้วิจัยโดยตรง จากนั้นขอความร่วมมือจากนักจิตวิทยาไปทำแบบทดสอบวัดระดับเชาวน์ปัญญาให้แก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยที่โรงเรียน โดยทำการทดสอบเป็นรายกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 30-40 คน โดยแยกตามชั้นเรียน

ผลการศึกษา

จากแบบสอบถามที่แจกให้กลุ่มตัวอย่าง 283 คน ได้รับกลับมา 268 คนคิดเป็นร้อยละ 94.70

จากข้อมูลพื้นฐาน (ตารางที่ 1) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 167 คน คิดเป็นร้อยละ 62.31 อายุเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมการศึกษาคือ 17.51 ปี เกรดเฉลี่ย 3.18 คะแนนระดับเชาวน์ปัญญาเฉลี่ย 116.19 อายุเฉลี่ยของบิดาหรือผู้ที่ทำหน้าที่แทนบิดา 49.80 ปี อายุเฉลี่ยของมารดาหรือผู้ที่ทำหน้าที่แทนมารดา 46.30 ปี ส่วนมากบิดาและมารดายังมีชีวิตอยู่ ทั้งบิดาและมารดาเกินครึ่งที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปวช. อาชีพของทั้งบิดาและมารดาที่พบมากที่สุดคือ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย สถานภาพสมรสของบิดาและมารดาส่วนใหญ่จะอยู่ด้วยกัน รายได้ของครอบครัวที่พบมากที่สุดคืออยู่ในช่วง 20,001-50,000 บาท ปัจจุบันผู้เข้าร่วมวิจัยส่วนมากจะอาศัยอยู่กับทั้งบิดาและมารดา

ลักษณะของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 2) พบว่ารูปแบบที่พบมากที่สุดของบิดาคือความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป และที่พบน้อยที่สุดคือความสัมพันธ์แบบไม่มีความผูกพันเลย ส่วนในมารดารูปแบบที่มากที่สุดจะเหมือนที่พบในบิดาคือ ความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป และพบความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมมาก เท่ากับความสัมพันธ์แบบไม่มีความผูกพันเลย

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทั้งในบิดา มารดา และคะแนนเกรดเฉลี่ยโดยทำการวิเคราะห์ผลแบบ simple linear regression analysis โดยแยกวิเคราะห์เป็น 4 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ผลไม่พบความ

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัย	N (%)
เพศ	
- ชาย	101 (37.69)
- หญิง	167 (62.31)
อายุเฉลี่ย (Mean)	17.51 (SD = 0.52)
คะแนนเกรดเฉลี่ย (Mean)	3.18 (SD = 0.46)
อายุของบิดาเฉลี่ย (Mean)	49.80 (SD = 6.68)
สถานภาพบิดา	
- ยังมีชีวิตอยู่	259 (97)
- เสียชีวิต	8 (3)
- ไม่ทราบ	1 (0.37)
การศึกษาของบิดา	
- ระดับต่ำกว่า ปวช.	96 (35.82)
- ระดับ ปวช.ขึ้นไป	172 (64.18)
อาชีพของบิดา	
- รับราชการ	42 (15.67)
- พนักงานบริษัท/โรงงาน	26 (9.7)
- ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	130 (48.51)
- รับจ้าง	44 (16.42)
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ	5 (1.87)
- อื่นๆ	14 (5.22)
- ไม่มีข้อมูล	7 (2.61)
อายุของมารดาเฉลี่ย	46.30 (SD = 5.08)
สถานภาพมารดา	
- ยังมีชีวิตอยู่	263 (98.13)
- เสียชีวิต	5 (1.87)

ปัจจัย	N (%)
การศึกษาของมารดา	
- ระดับต่ำกว่าปวช.	101 (39.30)
- ระดับ ปวช.ขึ้นไป	156 (60.70)
อาชีพของมารดา	
- รับราชการ	28 (10.61)
- พนักงานบริษัท/โรงงาน	24 (9.09)
- ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	120 (45.45)
- รับจ้าง	31 (11.74)
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ	33 (12.50)
- อื่นๆ	28 (10.61)
- ไม่มีข้อมูล	0 (0.00)
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	
- อยู่ด้วยกัน	224 (83.58)
- แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	44 (16.42)
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว	
- น้อยกว่า 5,000 บาท	2 (0.75)
- 5,000-10,000 บาท	24 (8.96)
- 10,001-20,000 บาท	65 (24.25)
- 20,001-50,000 บาท	106 (39.55)
- มากกว่า 50,000 บาท	71 (26.49)
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ	
- บิดาและมารดา	215 (80.22)
- บิดา	12 (4.48)
- มารดา	26 (9.70)
- ผู้อื่นที่ไม่ใช่บิดามารดา	15 (5.60)
IQ (Mean)	116.19 (SD = 4.74)

ตารางที่ 2 ลักษณะของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	N (%)
บิดา	
- ความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมมาก	55 (20.99)
- ความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป	143 (54.58)
- ความสัมพันธ์แบบควบคุมแต่ไม่แสดงความรักเอาใจใส่	40 (15.27)
- ความสัมพันธ์แบบไม่มีความผูกพันเลย	24 (9.16)
มารดา	
- ความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมมาก	38 (14.34)
- ความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป	128 (48.30)
- ความสัมพันธ์แบบควบคุมแต่ไม่แสดงความรักเอาใจใส่	61 (23.02)
- ความสัมพันธ์แบบไม่มีความผูกพันเลย	38 (14.34)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัวกับคะแนนเกรดเฉลี่ย

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	N	Coefficient	SD	P-value	(95%CI)
บิดา					
- ความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป	143	0.16	0.56	0.004	(0.05-0.27)
- ความสัมพันธ์รูปแบบอื่นๆ	119	-			
มารดา					
- ความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป	128	0.22	0.05	< 0.001	(0.12-0.33)
- ความสัมพันธ์รูปแบบอื่นๆ	137	-			

ตารางที่ 4 Multiple linear regression analysis ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปัจจัย	N	Coefficient	SD	P-value	(95%CI)
- ความสัมพันธ์ของมารดาแบบแสดงความรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มาก	135	0.21	0.05	<0.001	(0.11-0.31)
- ความสัมพันธ์ของมารดาแบบอื่นๆ	145	-			
- เพศหญิง	179	0.20	0.05	<0.001	(0.10-0.31)
- เพศชาย	104	-			
- IQ		0.29	0.05	<0.001	(0.02-0.04)
- การศึกษาของบิดาระดับสูงกว่า ปวช. ขึ้นไป	177	0.13	0.05	0.02	(0.03-0.23)
- การศึกษาของบิดาต่ำกว่าระดับ ปวช.	106	-			
- บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน (หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย)	47	-0.16	0.07	0.02	(-0.31,-0.02)
- บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	236	-			

แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้วิเคราะห์ใหม่โดยทำการแยกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 2 กลุ่มคือ ความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป และความสัมพันธ์รูปแบบอื่นๆอีก 3 รูปแบบ (แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมมาก แบบควบคุมแต่ไม่แสดงความรักเอาใจใส่ แบบไม่มีความผูกพันเลย) ได้ผลการวิเคราะห์ดังในตารางที่ 3 คือ พบว่ารูปแบบการเลี้ยงดูแบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไปทั้งของบิดาและมารดาจะมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มคะแนนเกรดเฉลี่ยมากกว่ารูปแบบอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำข้อมูลทั่วไป คะแนนเชาวน์ปัญญา รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและคะแนนเกรดเฉลี่ยมาวิเคราะห์แบบ multiple linear regression analysis (ตารางที่ 4) พบว่า ลักษณะทั่วไปที่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มคะแนนเกรดเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ เพศหญิง การศึกษาของบิดาระดับสูงกว่า ปวช.ขึ้นไป บิดามารดาอยู่ด้วยกันและระดับเชาวน์ปัญญา

ส่วนรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มคะแนนเกรดเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญคือ ความสัมพันธ์กับมารดาแบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป

วิจารณ์

การศึกษาในอดีตส่วนใหญ่จะใช้แบบประเมินการอบรมเลี้ยงดูที่มีทฤษฎีพื้นฐานแนวคิดมาจาก Baumrind ซึ่งจะมีมิติของการควบคุมอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมและยังให้อิสระกับเด็กตามสมควรซึ่งจะเป็นผลดีต่อเด็ก โดยงานวิจัยที่ใช้แบบประเมินตามแนวทางของ Baumrind พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (แสดงความรักเอาใจใส่และควบคุม) จะสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น แต่งานวิจัยครั้งนี้ใช้แบบประเมินรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างออกไป โดยจะมีมิติของการควบคุมไปในทางที่จำกัดเด็กมากเกินไป และเป็นผลร้ายต่อเด็ก ทำให้ขาดการสนับสนุนความเป็นอิสระและพัฒนาเป็นตัวของตัวเอง

ผลการศึกษานี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรับรู้รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของทั้งบิดาและมารดาว่าเป็นความสัมพันธ์แบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป (Optimal parenting) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของมารดาจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่พบความสัมพันธ์ในบิดา รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของมารดาแบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไปจะสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งผลสอดคล้องกับ งานวิจัยของสุภาพร ธนะชานันท์[12] ในการศึกษานี้ไม่พบว่ามีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูใดที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาในอดีตส่วนใหญ่ที่พบว่ารูปแบบการเลี้ยงดูแบบตามใจ ควบคุมและถูกทอดทิ้งจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เพศหญิงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ธนะชานันท์[12] และงานวิจัยของวีรนุช วงศ์คงเดช[4] กลุ่มตัวอย่างที่บิดามีการศึกษาระดับสูงกว่า ปวช. ขึ้นไปจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่การศึกษาของบิดาระดับต่ำกว่า ปวช. สัมพันธ์กับคะแนนเกรดเฉลี่ยมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Spera และ Wentzel[13] ซึ่งพบว่าระดับการศึกษาที่สูงของบิดามารดาจะสัมพันธ์กับการเพิ่มความคาดหวังสูงในตัวของบุตร มีความเป็นไปได้ว่าในครอบครัวที่บิดามีระดับการศึกษาที่สูงน่าจะให้ความคาดหวังกับเรื่องการเรียนของเด็กมากกว่าครอบครัวที่บิดามีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่ากลุ่มที่บิดามารดาแยกกันอยู่ (หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย) ซึ่งสอดคล้องกับหลายการศึกษาในอดีตที่ว่าวัยรุ่นที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดาเป็นผู้เลี้ยงดูตามลำพัง จะมีอัตราการลาออกกลางคันจากโรงเรียนสูงขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีทั้งบิดาและมารดาเป็นผู้เลี้ยงดู มีผู้อธิบายไว้ว่าครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว (single parent) มักมีรายได้และเวลาน้อยกว่าในการดูแลบุตร[14]

การศึกษานี้มีข้อดีคือ เลือกกลุ่มตัวอย่างในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเดียวกัน ซึ่งจะทำให้มีการเรียนการสอนและข้อสอบที่มีมาตรฐานเดียวกันและยังเป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีความหลากหลายสูงทั้งระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พื้นเพของครอบครัวและระดับเศรษฐานะ จากการทบทวนวรรณกรรมในประเทศไทยยังไม่พบว่า มีงานวิจัยใดที่ทำการแยกแบบประเมินรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็นทั้งของบิดาและมารดาเหมือนในการศึกษานี้ และยังสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมาได้เกือบครบทั้งหมด มีการทำแบบทดสอบวัดระดับเชาวน์ปัญญาซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมาก

ข้อจำกัดของการศึกษานี้คือใช้แบบประเมินรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่พัฒนาโดยชาวตะวันตกซึ่งอาจยังไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของชาวเอเชีย เนื่องจากทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจากระดับชั้นเรียนเดียวและโรงเรียนมัธยมศึกษาเพียงแห่งเดียวเท่านั้น จึงยังไม่สามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้เป็นวงกว้างได้ แต่ในอนาคตถ้ามีการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนหลายแห่ง และใช้คะแนนจากการทำข้อสอบมาตรฐานที่ใช้ทั่วประเทศ ก็อาจสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ได้แพร่หลายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้คือ ควรส่งเสริมการเลี้ยงดูในผู้ปกครองโดยเฉพาะมารดาในรูปแบบรักเอาใจใส่แต่ควบคุมไม่มากเกินไป มีการให้อิสรภาพในขอบเขตที่เหมาะสม และส่งเสริมให้มีสัมพันธภาพอันดีระหว่างบิดามารดา เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในวัยรุ่น

เอกสารอ้างอิง

1. พาสนา ผโลศิลป์. การสำรวจปัญหาการปรับตัวในเด็กวัยรุ่น กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์) กรุงเทพ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย;2534.
2. จารุวรรณ ตั้งศิริมงคล. สุขภาพจิตและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์) กรุงเทพ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย;2529.
3. วราภรณ์ นิธีจันทร์. การศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์) กรุงเทพ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย;2539.
4. วีรนุช วงศ์คงเดช. เจตคติต่อการแสวงหาความช่วยเหลือ และการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน. (วิทยานิพนธ์) กรุงเทพ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย;2547.
5. Baumrind D. Current patterns of parental authority. Dev Psychol Monogr 1971; 4:1-103.
6. Leung K, Lau S, Lam W. Parenting styles and academic achievement :A cross-cultural study. Merrill-Palmer Quarterly 1998;44:157-67.
7. Chen X, Dong Q, Zhou H. Authoritative and authoritarian parenting practices and social and school performance in Chinese children. Int J Behav Dev 1997;21:855-73.
8. Elias H, Huey Yee T. Relationship between perceived paternal and maternal parenting styles and student academic achievement in selected secondary schools. Eur J Soc Sci 2009;9:181-92.
9. สาวิตรี อัษณางค์กรชัย, อุไรวรรณ พัฒนสัตยวงศ์, นิศานต์ สำอางศรี, อโนชา หมึกทอง. ลักษณะ ความสัมพันธ์ในครอบครัวของเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา:ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์;2547.
10. Parker G, Tupling H, Brown LB. A Parental Bonding Instrument. Br J Med Psychol 1979;52:1-10.
11. Raven JC, Court JH, Raven J. Manual for Raven's Progressive Matrices and Vocabulary Scales. London; UK: HK Lewis; 1986.
12. สุชีรา ภัทรายุตวรรตน์. การสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ Standard Progressive Matrices ในกลุ่มประชากรไทย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2543;45:45-57.
13. สุภาพร ธนะชานันท์. ปัจจัยที่มีผลต่อวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร 2544.
14. Spera C, Wentzel K.R, Matto H.C. Parental aspirations for their children's educational attainment: relations to ethnicity, parental education, children's academic performance, and parental perceptions of school climate. J Youth Adolescence 2009;38:1140-52.
15. Single parenting and academic achievement,เข้าถึงได้จาก http://library.adoption.com/articles/single-parenting-and-childrens-academic-achievement.html

Original Articles/นิพนธ์ต้นฉบับ

Relationship Between Parenting Styles and Academic Achievement in Mathayom 6 School Students.

Tiyapan N, MD.

Department of Psychiatry, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University, Bangkok 10400 Thailand

Abstract

Objective: The purpose of this study was to determine the association between parenting style as perceived by adolescents and school performance in Mathayom 6 school students.

Method: A cross-sectional study was conducted in 268 Mathayom 6 students at Nawamintrachinutit Satriwitthaya Putthamonthon school. Information from students about perceived parenting style were collected by using parental bonding instrument (PBI). Grades of school performance were obtained from adolescents. This study controlled the IQ confounding factor by using The Raven's progressive Matrices.

Result: Paternal and maternal optimal parenting style were found to be the most common. Data analysis, after controlled for IQ, showed significant correlation between maternal optimal parenting style and higher school performance. There was no significant correlation between paternal parental style and school performance. Father with higher levels of education was significantly associated with higher grades. Parents not living together significantly associated with lower grades.

Conclusion: Maternal Optimal parenting styles had a significant influence on high school performance of adolescents. Parents not living together significantly associated with lower grades in adolescents. Therefore, the parents should encourage their closed relationship and mother should take the active role of optimal parenting style rearing. Future research should focus on investigating parenting styles and adolescents' school performance in a longitudinal study as it would allow researchers to make stronger inferences of causality.

Keywords: Academic achievement, parenting styles

Corresponding author: Tiyapan N, MD.
Department of Psychiatry, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University,
Bangkok 10400 Thailand. Tel. 662-201-1478
Email: tiyapannarisara@yahoo.co.th